

---

Vergaderjaar 2021–2022

---

**35 975 XVII**

**Wijziging van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor het jaar 2021 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**

**Nr. 2**

**MEMORIE VAN TOELICHTING**

## INHOUDSOPGAVE

<b>A.</b>	<b>ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVoorSTEL</b>	<b>3</b>
<b>B.</b>	<b>BEGROTINGSTOELICHTING</b>	<b>4</b>
<b>1</b>	<b>Leeswijzer</b>	<b>4</b>
<b>2</b>	<b>Beleid</b>	<b>5</b>
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
<b>3</b>	<b>Beleidsartikelen</b>	<b>8</b>
	Artikel 1: Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen	8
	Artikel 2: Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat	12
	Artikel 3: Sociale vooruitgang	16
	Artikel 4: Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling	19
	Artikel 5: Multilaterale samenwerking en overige inzet	22

## A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

### Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2021 wijzigingen aan te brengen in:

De begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,

Th.J.A.M. de Bruijn

## B. BEGROTINGSTOELICHTING

### 1 Leeswijzer

De voorliggende Tweede suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de Eerste suppletoire begroting 2021 van hoofdstuk XVII van de begroting van het Rijk.

In onderdeel 2 worden de belangrijkste mutaties op de begroting voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking toegelicht.

Onderdeel 3 bevat per beleidsartikel een tabel budgettaire gevolgen van beleid. Na de tabel «budgettaire gevolgen van beleid» wordt een toelichting op de mutaties gegeven. Hierbij worden per artikel de mutaties die groter of gelijk zijn aan de ondergrenzen in onderstaande staffel conform de Rijksbegrotingsvoorschriften toegelicht. De wijzigingen van de verplichtingen worden alleen toegelicht wanneer deze groter zijn dan 10% ten opzichte van de vorige stand op artikelniveau.

De budgetten zijn op het niveau van artikelonderdeel verdeeld over een aantal financiële instrumenten. Bij de uitvoering van BHOS-beleid wordt het meest effectieve instrument of uitvoerende organisatie geselecteerd. De keuze van het instrument is niet vooraf bekend en is daarom bij het opstellen van de begroting niet altijd goed te bepalen. Dit verklaart waarom de budgetten op instrumentniveau in deze suppletoire begroting veelvuldig wijzigen.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 en < 1000	5	10
=> 1000	10	20

## 2 Beleid

### 2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

#### Uitgaven:

In dit wetsvoorstel is een aantal begrotingswijzigingen opgenomen wat leidt tot een stijging van de geraamde uitgaven van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) met EUR 80 miljoen in 2021.

Hieronder vindt u een overzicht van de meest in het oog springende wijzigingen in de uitgaven ten opzichte van de Eerste supplettoire begroting 2021 voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII):

Tabel 2 Belangrijkste supplettoire uitgavenmutaties 2021 (Tweede supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Art.	Uitgaven 2021
<b>Vastgestelde begroting 2021</b>		<b>3.064.088</b>
<b>Stand 1<sup>e</sup> supplettoire begroting 2021</b>		<b>3.075.884</b>
Belangrijkste supplettoire mutaties		
1) Versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden	1,3	20.000
2) Klimaat	2,3	23.127
3) Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en hiv/aids	3,1	25.000
4) Humanitaire hulp	4,1	45.500
5) Veiligheid en Rechtstaatontwikkeling	4,3	- 20.500
6) Overig armoedebeleid	5,2	- 26.271
7) Nog te verdelen i.v.m. BNI en/of toerekeningen	5,4	- 1.490
8) Overige mutaties		14.252
<b>Stand 2<sup>e</sup> supplettoire begroting 2021</b>		<b>3.155.502</b>

#### *Artikelonderdeel 1.3 Versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden*

Per saldo neemt het budget voor artikelonderdeel 1.3 toe. Deze verhoging (hoofdzakelijk bij de Miljoenennota 2022) is toe te schrijven aan:

- Een bijdrage aan Aceli.
- Een bijdrage aan het multilaterale OESO-programma tegen belastingontwijking.
- Een extra bijdrage aan het *Health Insurance Fund* (HIF) voor Carepay.
- Een additionele bijdrage aan *Trade Mark East Africa* (TMEA).
- Een optopping in 2021 van het *family support* (o.a. cash transfer) programma in Soedan van de Wereldbank.

#### *Artikelonderdeel 2.3 Klimaat*

Het uitgavenbudget voor artikelonderdeel 2.3 is hoofdzakelijk met de Miljoenennota 2022 verhoogd. Deze verhoging is toe te schrijven aan:

- Extra middelen voor het *Least-Developed Countries Fund* (LDCF) dat zich richt op klimaatadaptatie in lage-inkomenslanden.
- Een extra bijdrage aan de herkapitalisatie van de *Climate Investment Funds* (CIFs), het multilaterale klimaatfonds van de gezamenlijke multilaterale ontwikkelingsbanken.
- Een extra bijdrage aan het tegengaan van ontbossing, geografisch gericht op het Congo bekken.

#### *Artikel 3.1 Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en hiv/aids*

Het uitgavenbudget van artikel 3.1 neemt toe. Deze verhoging is toe te schrijven aan:

- Extra bijdragen ter bestrijding van de impact van COVID-19 in de armste landen aan het *WHO Strategic Preparedness and Response Plan*, *The Global Fund to Fight Aids, Tuberculosis and Malaria* (GFATM) en aan de *Global Financing Facility* (GFF).

#### *Artikelonderdeel 4.1 Humanitaire Hulp*

Per saldo neemt het budget van artikelonderdeel 4.1 toe. Vanwege de crisis in Afghanistan zijn de niet meer inzetbare gedelegeerde middelen van de ambassade in Kaboel van artikelonderdeel 4.3 Veiligheid en rechtstaatontwikkeling overgeheveld naar humanitaire hulp op artikel 4.1. Deze middelen worden ingezet ten behoeve van het *Afghanistan Humanitarian Fund* en het *Regional Refugee Preparedness and Response Plan* van UNHCR.

Daarnaast is het non-ODA budget voor humanitaire hulp verhoogd in verband met de inzet van blushelikopters voor de bestrijding van bosbranden in Albanië. Deze inzet is gebeurd op basis van een convenant tussen de ministerie van Defensie en Buitenlandse Zaken over militaire inzet ter ondersteuning van humanitaire actie.

#### *Artikelonderdeel 4.3 Veiligheid en Rechtstaatontwikkeling*

Het budget voor artikelonderdeel 4.3 wordt naar beneden bijgesteld. Vanwege de crisis in Afghanistan worden de niet meer inzetbare gedelegeerde middelen van post Kaboel (onder functionerende rechtsorde) overgeheveld naar artikel 4.1 Humanitaire hulp.

#### *Artikelonderdeel 5.2 Overig armoedebeleid*

Het budget op artikelonderdeel artikel 5.2 wordt per saldo neerwaarts bijgesteld. Dit is vooral toe te schrijven aan een overheveling van de Verdragsmiddelen voor Suriname naar het verdeelartikel 5.4. Deze Verdragsmiddelen komen in 2021 niet meer tot een uitgave. Deze middelen blijven, conform de uitvoeringen van het verdrag wel beschikbaar. Verder worden er non-ODA middelen overgeheveld naar artikel 1.3 voor de financiering van enkele programma's voor internationaal ondernemen en naar het instrument Noodhulp non-ODA op artikel 4.1 in verband met humanitaire hulp bij de bestrijding van bosbranden in Albanië.

#### *Artikelonderdeel 5.4 Nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen*

Per saldo neemt de stand van het verdeelartikel 5.4 af. In de Miljoenennota 2022 was sprake van een positieve bijstelling van het verdeelartikel vanwege de positieve economische ontwikkeling (MEV raming) zoals gepubliceerd op Prinsjesdag. De negatieve bijstelling van artikel 5.4 wordt veroorzaakt door de raming van de ODA-toerekening voor eerstejaarsopvang van asielzoekers uit DAC-landen (EUR -38,2 miljoen). Hier tegenover staat een verhoging vanuit artikel 5.2 vanwege de Verdragsmiddelen Suriname. Deze middelen blijven, conform de uitvoering van het verdrag, de komende jaren wel beschikbaar. Ten slotte vloeit er een beperkt bedrag terug vanuit de BZ-begroting vanwege onderbesteding op ODA-programma's.

#### **Ontvangsten:**

In dit wetsvoorstel is een aantal begrotingswijzigingen opgenomen wat leidt tot een stijging van de geraamde ontvangsten van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) met EUR 3 miljoen in 2021.

Hieronder vindt u de meest in het oog springende wijziging in de ontvangsten ten opzichte van de Eerste suppletoire begroting 2021 voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII):

**Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2021 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)**

	Art.	Ontvangsten 2021
<b>Vastgestelde begroting 2021</b>		<b>56.661</b>
<b>Stand 1<sup>e</sup> suppletoire begroting 2021</b>		<b>54.231</b>
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Ontvangsten DGGF	1,3	6.000
2) Overige mutaties		- 2.938
<b>Stand 2<sup>e</sup> suppletoire begroting 2021</b>		<b>57.293</b>

*Artikel 1*

De ontvangsten op artikelonderdeel 1.30 DGGF zijn verhoogd met een onttrekking uit de begrotingsreserve ter dekking van uitbetaalde wisselfinancieringen.

### 3 Beleidsartikelen

#### Artikel 1: Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen

#### Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen (Tweede supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Stand ontwerp begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e supplettoire begroting	
	2021	2021	2021	2021	2021
	(1)	(2)			(4)=(2+3)
<b>Verplichtingen</b>	<b>304 533</b>	<b>498 601</b>	<b>18 000</b>	<b>- 3 969</b>	<b>512 632</b>
<b>waarvan garantieverplichtingen</b>	<b>74 000</b>	<b>74 000</b>			<b>74 000</b>
<b>waarvan overige verplichtingen</b>	<b>230 533</b>	<b>424 601</b>			<b>438 632</b>
<b>Uitgaven:</b>					
Programma-uitgaven totaal	513 365	520 951	18 000	3 004	541 955
waarvan juridisch verplicht		100%			100%
<b>1.1 Duurzaam handels- en investeringsstelsel, incl. MVO</b>	<b>28 781</b>	<b>28 556</b>	<b>0</b>	<b>- 899</b>	<b>27 657</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
MVO en beleidsondersteuning (ODA)	9 575	12 575	0	375	12 950
MVO en beleidsondersteuning (non-ODA)	1 867	1 642	0	- 1 073	569
<i>Opdrachten</i>					
MVO en beleidsondersteuning (non-ODA)	2 294	2 294	0	0	2 294
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>					
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	1 850	1 850	0	- 375	1 475
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
MVO en beleidsondersteuning (ODA)	8 000	5 000	0	0	5 000
Contributies internationaal ondernemen (non-ODA)	5 195	5 195	0	174	5 369
<b>1.2 Versterkte Nederlandse Handels- en Investeringspositie</b>	<b>91 777</b>	<b>97 976</b>	<b>0</b>	<b>1 903</b>	<b>99 879</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
Programma's internationaal ondernemen	15 846	10 000	0	5 250	15 250
Versterking concurrentiepositie Nederland	6 502	6 502	0	0	6 502

	Stand ontwerp begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting
Invest Internationaal	9 000	9 000	0	- 7 027	1 973
Dutch Trade and Investment Fund	9 210	9 010	0	0	9 010
<i>Garanties</i>					
Dutch Trade and Investment Fund	3 000	3 000	0	0	3 000
<i>Opdrachten</i>					
Programma's internationaal ondernemen	1500	12216	0	3 201	15 417
Dutch Trade and Investment Fund	250	450	0	0	450
Wereldtentoonstelling Dubai	2 000	4 450	0	195	4 645
China-strategie	500	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>					
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	42 848	43 348	0	284	43 632
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
Programma's internationaal ondernemen	500	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>					
Versterking economische functie	570	0	0	0	0
Overig	51	0	0	0	0
<b>1.3 Versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden</b>	<b>392 807</b>	<b>394 419</b>	<b>18 000</b>	<b>2 000</b>	<b>414 419</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
Marktontwikkeling en markttoegang	5 450	5 450	3 000	19 070	27 520
Economic governance and institutions	26 400	30 400	0	- 8 500	21 900
Financiële sector ontwikkeling	37 000	37 000	8 000	- 4 000	41 000
Infrastructuurontwikkeling	34 350	34 350	0	- 13 000	21 350
Duurzame productie en handel	39 700	39 700	0	0	39 700
(Jeugd)werkgelegenheid	8 000	8 000	0	0	8 000
<i>Leningen</i>					
Infrastructuurontwikkeling	10 000	10 000	0	1 830	11 830
Financiële sector ontwikkeling	19 000	14 000	0	- 4 000	10 000
<i>Garanties</i>					
Financiële sector ontwikkeling	1 000	1 000	0	8 000	9 000
<i>Opdrachten</i>					
Marktontwikkeling en markttoegang	12 000	12 000	0	- 1 000	11 000
Economic governance and institutions	18 000	18 000	0	- 2 000	16 000
Financiële sector ontwikkeling	4 000	4 000	0	2 000	6 000
Infrastructuurontwikkeling	750	750	0	2 250	3 000
(Jeugd)werkgelegenheid	27 250	20 875	0	- 10 875	10 000
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>					

	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	36 000	34 000	0	0	34 000
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
International Labour Organisation	5 700	5 700	0	- 705	4 995
Lokale private sector ontwikkeling	27 100	28 294	0	3 125	31 419
Marktontwikkeling en markttoegang	8 500	8 500	5 000	450	13 950
Partnershipprogramma ILO	5 500	4 900	0	0	4 900
Economic governance and institutions	7 000	7 000	2 000	0	9 000
Financiële sector ontwikkeling	3 000	3 000	0	20 415	23 415
Infrastructuurontwikkeling	45 000	45 000	0	- 10 000	35 000
(Jeugd)werkgelegenheid	3 000	3 000	0	380	3 380
Nexus onderwijs en werk	19 500	19 500	0	- 1 440	18 060
<i>Nog te verdelen</i>					
Nog te verdelen	- 10 393	0	0	0	0
<b>Ontvangsten</b>	<b>6 264</b>	<b>6 264</b>	<b>0</b>	<b>6 000</b>	<b>12 264</b>
<b>Ontvangsten duurzame economische 1.10 ontwikkeling, handel en investeringen</b>	<b>3 264</b>	<b>3.264</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3 264</b>
<b>1.30 Ontvangsten DGGF</b>	<b>3 000</b>	<b>3.000</b>	<b>0</b>	<b>6 000</b>	<b>9 000</b>

## Toelichting

### Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor artikel 1 wordt ten opzichte van de eerste suppletoire begroting per saldo verhoogd. De verhoging van het verplichtingenbudget voor artikel 1 is toegelicht onder 'Uitgaven - Mutaties Miljoenennota'.

De beperkte verlaging van de verplichtingen van artikel 1 is het gevolg van een verschuiving van artikel 1.3 naar artikel 4 (vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling) vanwege het VNG-internationaal partnerschap programma met kasramingen van 2021 t/m 2025.

### Uitgaven

#### Mutaties Miljoenennota

##### *Artikelonderdeel 1.3: Versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden*

Zowel het uitgaven als het verplichtingenbudget voor artikelonderdeel 1.3 is met de Miljoenennota verhoogd en bestemd voor de ondersteuning van het economisch herstel in ontwikkelingslanden door:

- Een bijdrage aan Aceli. Dit is een samenwerkingsverband van een aantal private kredietverstrekkers, waaronder NGO's en banken gericht op het wegnemen van barrières in de financiële sector in ontwikkelingslanden.
- Een bijdrage aan het multilaterale OESO-programma tegen belastingontwijking.
- Een extra bijdrage aan het *Health Insurance Fund* (HIF) voor Carepay dat zorgt voor een versnelling van de digitalisering van de financiering van de gezondheidszorg in Afrikaanse landen.

- Een additionele bijdrage aan *Trade Mark East Africa* (TMEA) ter bevordering van de regionale handel in Oost-Afrika.
- Een optopping in 2021 van het *family support* (o.a. cash transfer) programma in Soedan van de Wereldbank, dat in juni 2020 werd toegekend. Bij de uitvoering hiervan worden de actuele ontwikkelingen in Soedan meegenomen.

#### **Overige mutaties Tweede suppletoire begroting 2021**

##### *Artikelonderdeel 1.2: Versterkte Nederlandse handels- en investeringspositie*

Het uitgavenbudget van artikelonderdeel 1.2 is verhoogd. Met deze verhoging komen extra middelen beschikbaar voor de financiering van goedlopende MKB-regelingen binnen de RVO opdracht Internationaal ondernemen en extra digitale voorzieningen voor Expo Dubai.

Verder is er op artikelonderdeel 1.2 ook sprake van een verlaging van het budget van Invest international. Deze verlaging betreft een technische mutatie wegens een overboeking naar het Ministerie van Financiën. Deze overboeking komt ten gunste van het opstartbudget van Invest International. De opstartkosten zijn hoger dan geraamd doordat de oprichting langer heeft geduurd dan eerder werd voorzien.

##### *Artikelonderdeel 1.3 : Versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden*

Het uitgavenbudget van artikelonderdeel 1.3 is per saldo verhoogd. Dit is het saldo van een desaldering van EUR 6 miljoen door hogere ontvangsten DGGF door een onttrekking uit de begrotingsreserve ter dekking van uitbetaalde wisselfinancieringen en een overheveling naar artikelonderdeel 2.1 (voedselzekerheid) vanwege het multi-thematische programma *Land@Scale* en anderzijds naar artikel 4.3 (veiligheid) in verband met het multi-thematische partnerschapsprogramma VNG-internationaal.

#### **Ontvangsten**

De ontvangsten op artikelonderdeel 1.30 DGGF zijn verhoogd met een onttrekking uit de begrotingsreserve ter dekking van uitbetaalde wisselfinancieringen.

## Artikel 2: Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat

### Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2 Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat (Tweede supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Stand ontwerp begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting
	2021 (1)	2021 (2)	Mutaties Miljoenennota 2021	Overige mutaties 2e supplettoire begroting 2021	2021 (4)=(2+3)
<b>Verplichtingen</b>	<b>514 813</b>	<b>762 192</b>	<b>23 000</b>	<b>189 740</b>	<b>974 932</b>
<b>Uitgaven:</b>					
Programma-uitgaven totaal	735 277	727 096	23 000	3 627	753 723
waarvan juridisch verplicht		100%			100%
<b>2.1 Voedselzekerheid</b>	<b>321 095</b>	<b>325 447</b>	<b>0</b>	<b>3 500</b>	<b>328 947</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
Realiseren ecologische houdbare voedselsystemen	26 000	15 350	0	- 2 000	13 350
Bevorderen inclusieve, duurzame groei in de agrarische sect.	39 800	33 125	0	11 500	44 625
Kennis & capaciteitsopbouw ten behoeve van voedselzekerheid	2 000	2 000	0	0	2 000
Uitbannen huidige honger en voeding	23 000	13 900	0	6 500	20 400
Voedselzekerheid	0	0	0	800	800
<i>Opdrachten</i>					
Kennis & capaciteitsopbouw ten behoeve van voedselzekerheid	37 000	24 000	0	- 6 752	17 248
Realiseren ecologische houdbare voedselsystemen	11 450	6 500	0	- 500	6 000
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>					
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	4 000	3 733	0	- 184	3 549
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
Voedselzekerheid	160 850	163 339	0	- 4 864	158 475
Realiseren ecologische houdbare voedselsystemen	0	3 000	0	8 000	11 000
Bevorderen inclusieve, duurzame groei in de agrarische sect.	17 195	22 000	0	- 9 500	12 500
Kennis & capaciteitsopbouw ten behoeve van voedselzekerheid	14 000	26 000	0	- 1 000	25 000
Uitbannen huidige honger en voeding	4 000	12 500	0	1 500	14 000
<i>Nog te verdelen</i>					
Nog te verdelen	- 18 200	0	0	0	0

	Stand ontwerp begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting
	2021 (1)	2021 (2)	Mutaties Miljoe- nennota 2021	Overige mutaties 2e supplettoire begroting 2021	2021 (4)=(2+3)
<b>2.2 Water</b>	<b>193 714</b>	<b>187 895</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>187 895</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
Waterbeheer	21 000	16 651	0	7 160	23 811
Drinkwater en sanitatie	20 459	20 459	0	0	20 459
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>					
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	2 000	2 000	0	0	2 000
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
Waterbeheer	91 700	85 790	0	- 2 516	83 274
Drinkwater en sanitatie	58 555	62 995	0	- 4 644	58 351
<b>2.3 Klimaat</b>	<b>220 468</b>	<b>213 754</b>	<b>23 000</b>	<b>127</b>	<b>236 881</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
Klimaat algemeen	32 400	32 400	0	0	32 400
Hernieuwbare energie	35 000	35 000	0	- 6 000	29 000
Dutch Fund for Climate and Development	40 000	40 000	0	- 5 000	35 000
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>					
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	3 000	3 000	0	0	3 000
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
Contributie IZA/IZT	357	357	0	0	357
Klimaatprogramma's (non-ODA)	1 150	1 150	0	127	1 277
Klimaat algemeen	83 561	77 705	23 000	0	100 705
Hernieuwbare energie	17 000	17 000	0	11 000	28 000
UNEP	8 000	7 142	0	0	7 142

### Toelichting

#### Verplichtingen

De stijging van het verplichtingenbudget bij Miljoenennota zijn gerelateerd aan de onder de uitgavenmutaties Miljoenennota toegelichte wijzigingen.

De overige mutaties bedragen per saldo een verhoging van EUR 189 miljoen. Deze toename is het gevolg van de per saldo opwaartse mutaties op artikelonderdelen 2.1 (voedselzekerheid), 2.2 (water) en 2.3 (klimaat).

Voor artikelonderdeel 2.1 (Voedselzekerheid) is dit toe te schrijven aan enerzijds de verstrekking van een subsidie aan de organisatie GAIN in het kader van bestrijding van honger en anderzijds aan bijdragen aan de Wereldbank in het kader van voedselsystemen voor het *Food Systems Resilience* programma in West-Afrika en het PSNP programma (*Ethiopia's Productive Safety Net Programme*) in Ethiopië alsmede een bijdrage aan IFAD.

Voor artikelonderdeel 2.2 (water) leiden subsidies voor de nieuwe WASH programmering voor de nieuwe fase van DUPC/IHE (*Delft Water and Development Partnership Programme*), voor twee RVO programma's (*Reversing the Flow* en *Partners voor Water*), voor het vervolg van de *Blue Deal* (Unie van Waterschappen) en voor het vervolg van SIWI (*Stockholm International Water Institute*) tot een verhoging. Daarnaast is de verhoging het gevolg van extra bijdragen voor nieuwe programmering op het gebied van drinkwater (WASH) voor het *Water Sector Fund*, voor het SHF (*Sanitation and Hygiene Fund*) van UNOPS (*United Nations Office for Project Services*) en voor een vervolg van *UN Water* via UNOPS.

De meest in het oog springende mutaties op artikelonderdeel 2.3 (klimaat) die leiden tot de verhoging van het verplichtingenbudget zijn verplichtingen voor nieuwe programma's waaronder subsidies aan Tropenbos International, IISD (*International Institute for Sustainable Development*) voor het *Forum on Mining and Minerals*, aan IDH *Sustainable Landscapes* en voor de verlenging van het programma met NDCP (*the Coalition for Finance Ministers for Climate Action*), een vervolgfianciering aan het EPRM (*European Partnership for Responsible Mining*) via RVO en aan bijdragen aan nieuwe programma's, zoals het *Climate Action Partnership* met de EBRD (Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling), de *Tropical Forest Alliance*, de *Climate Investment Funds*, de RVO in het kader van Klimaatdiplomatie

## **Uitgaven**

### **Mutaties Miljoenennota**

#### *Artikelonderdeel 2.3: Klimaat*

Zowel het uitgaven- als het verplichtingenbudget voor artikelonderdeel 2.3 is met de Miljoenennota verhoogd en bestemd voor ondersteuning in de aanpak van de klimaatcrises door:

- Een bijdrage aan de herkapitalisatie van de *Climate Investment Funds* (CIFs), het multilaterale klimaatfonds van de gezamenlijke multilaterale ontwikkelingsbanken, voor het helpen van ontwikkelingslanden bij grootschalige inpassing van hernieuwbare energie, vanwege de centrale rol van hernieuwbare energie in alle transitiepaden naar net-zero 2050.
- Extra middelen voor het *Least-Developed Countries Fund* (LDCF) dat zich richt op klimaatadaptatie in lage-inkomenslanden. Nederland toont daarmee zijn commitment aan klimaatadaptatie en een focus op de meest kwetsbaren. Ook hiermee blijft binnen de Nederlandse klimaatfinanciering het aandeel op peil voor klimaatadaptatie en het aandeel voor lage-inkomenslanden.
- Een extra bijdrage aan het tegengaan van ontbossing in het Congo bekken. Dit gebeurt hoofdzakelijk door een verhoging van de bestaande financiering aan het *Central African Forest Initiative* (CAFI).

## **Overige mutaties Tweede suppletoire begroting 2021**

### *Artikelonderdeel 2.1: Voedselzekerheid*

Het uitgavenbudget van artikel 2.1 (voedselzekerheid) is per saldo verhoogd door een overheveling vanuit artikelonderdeel 1.3 (private sector) en een overheveling vanuit artikelonderdeel 4.3 (veiligheid) voor het multi-thematisch programma *Land@Scale* op het gebied van voedselzekerheid. Afgezien van bovenstaande mutatie wordt er door de posten per saldo budget teruggegeven als gevolg van vertragingen door COVID-19. Daarnaast is er in het kader van de bestrijding van honger en het realiseren van ecologische voedselsystemen een subsidie voorzien aan de organisatie GAIN, bijdragen aan het *Food Systems Resilience programma* en het *PSNP programma* (Ethiopia's Productive Safety Net Programme) van de Wereldbank alsmede aan IFAD voor een programma gericht op de productiviteit en weerbaarheid tegen de gevolgen van klimaatverandering van kleinschalige boer(inn)en.

### *Artikelonderdeel 2.3: Klimaat*

Op artikelonderdeel 2.3 is voornamelijk tussen instrumenten geschoven ten behoeve van het portfolio hernieuwbare energie budget. Hiermee worden bijdragen gedaan aan activiteiten van onder andere het Regional Off-Grid Electricity Access Project Sahel (ROGEP) en het *Energy Sector Management Assistance Programme* (ESMAP) van de Wereldbank, alsmede voor het Energising Development (ENDEV) van het *Duitse Federal Ministry for Economic Cooperation and Development* (BMZ). De verschuiving is onder andere mogelijk door een lager dan verwachte uitgaveprognose op het klimaatfonds (DFCD) als gevolg van COVID-19.

## Artikel 3: Sociale vooruitgang

### Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 Sociale vooruitgang (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)					
	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting
	2021 (1)	2021 (2)	Mutaties Miljoenennota 2021	Overige mutaties 2e suppletoire begroting 2021	2021 (4)=(2+3)
<b>Verplichtingen</b>	<b>212 015</b>	<b>467 209</b>	<b>25 000</b>	<b>215 592</b>	<b>707 801</b>
<b>Uitgaven:</b>					
Programma-uitgaven totaal	744 709	792 437	25 000	0	817 437
waarvan juridisch verplicht		99%			100%
<b>3.1 Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en hiv/aids</b>	<b>403 189</b>	<b>500 316</b>	<b>25 000</b>	<b>0</b>	<b>525 316</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
SRGR en hiv/aids	145 958	80 083	5 000	20 172	105 255
Global Fund to Fight Aids, Malaria and Tuberculosis	10	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>					
SRGR en hiv/aids	0	26 562	0	- 5 572	20 990
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>					
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	0	400	0	- 250	150
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
WHO/PAHO	6 713	6 213	0	- 175	6 038
SRGR en hiv/aids	104 100	212 750	10 000	- 17 750	205 000
UNFPA	58 000	58 000	0	- 970	57 030
UNAIDS	20 000	20 000	0	0	20 000
Partnershipprogramma WHO	12 013	12 013	0	3 840	15 853
Global Fund to Fight Aids, Malaria and Tuberculosis	51 990	52 000	0	0	52 000
UNICEF	7 000	7 000	0	0	7 000
Vrouwenrechten en keuzevrijheid	16 000	25 295	10 000	705	36 000
<i>Nog te verdelen</i>					
Nog te verdelen	- 18 595	0	0	0	0
<b>3.2 Vrouwenrechten en gendergelijkheid</b>	<b>52 439</b>	<b>51 405</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>51 405</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
Vrouwenrechten	35 074	33 730	0	4 576	38 306

	Stand ontwerp begroting	Stand 1e supplettoire begroting	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting
	2021 (1)	2021 (2)	Mutaties Miljoe- nennota 2021	Overige mutaties 2e supplettoire begroting 2021	2021 (4)=(2+3)
<i>Opdrachten</i>					
Vrouwenrechten	1 000	1 000	0	- 500	500
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>					
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	0	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
Vrouwenrechten	10 365	10 675	0	- 4 076	6 599
UNWOMEN	6 000	6 000	0	0	6 000
<b>3.3 Maatschappelijk middenveld</b>	<b>219 531</b>	<b>166 666</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>166 666</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
Twinningfaciliteit Suriname	325	1 616	0	- 1 616	0
Versterking maatschappelijk middenveld	205 791	141 632	0	1 811	143 443
<i>Opdrachten</i>					
Versterking maatschappelijk middenveld	0	14 000	0	0	14 000
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
Versterking maatschappelijk middenveld	13 415	9 418	0	- 195	9 223
<b>3.4 Onderwijs</b>	<b>69 550</b>	<b>74 050</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>74 050</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
Onderzoeksprogramma's	1 500	1 500	0	- 75	1 425
<i>Garanties</i>					
Onderwijs	0	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>					
Onderzoeksprogramma's	1 500	0	0	120	120
Hoger Onderwijs	46 300	47 979	0	11 728	59 707
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
Onderwijs	5 250	9 571	0	- 6 773	2 798
Global partnership for education	15 000	15 000	0	- 5 000	10 000

## **Toelichting**

### **Verplichtingen**

Het totale verplichtingenbudget voor artikel 3 neemt toe met EUR 240,6 miljoen. Dit houdt verband met een aantal commiteringen die vanuit 2020 zijn doorgeschoven naar 2021 voor onder andere het subsidiekader voor Versterking Maatschappelijk Middenveld waaronder het subsidiekader *Power of Voices*. Daarnaast worden er commiteringen aangegaan in 2021 voor een nieuwe core bijdrage aan GAVI en voor een extra bijdrage aan *Down to Zero* (motie Kuik/Voordewind, Kamerstuk [35570 XVII nr. 36](#))

### **Uitgaven**

#### **Mutaties Miljoenennota**

Ter bestrijding van de impact van COVID-19 in de armste landen worden er in 2021 extra bijdragen gedaan aan het WHO *Strategic Preparedness and Response Plan*, *The Global Fund to Fight Aids, Tuberculosis and Malaria* (GFATM) en aan de *Global Financing Facility* (GFF).

#### **Overige mutaties Tweede suppletoire begroting 2021**

##### **3.4 Onderwijs**

Er vindt een technische overheveling plaats van het instrument bijdrage naar het instrument opdrachten voor uitgaven voor NUFFIC die eerder gepland waren voor 2020.

## Artikel 4: Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling

### Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling (Tweede suppletioire begroting) (Bedragen x € 1.000)					
	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletioire begroting	Mutaties 2e suppletioire begroting (3)		Stand 2e suppletioire begroting
	2021 (1)	2021 (2)	Mutaties Miljoenennota 2021	Overige mutaties 2e suppletioire begroting 2021	2021 (4)=(2+3)
<b>Verplichtingen</b>	<b>509 568</b>	<b>632 267</b>	<b>27 000</b>	<b>- 159 115</b>	<b>500 152</b>
<b>Uitgaven:</b>					
Programma-uitgaven totaal	748 586	744 296	27 000	5 500	776 796
waarvan juridisch verplicht		98%			100%
<b>4.1 Humanitaire hulp</b>	<b>375 017</b>	<b>375 017</b>	<b>17 000</b>	<b>28 500</b>	<b>420 517</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
Noodhulpprogramma's	92 000	92 000	3 000	1 800	96 800
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
Noodhulpprogramma's	200 000	200 000	14 000	21 700	235 700
Noodhulpprogramma's non-ODA	1 017	1 017	0	5 000	6 017
UNHCR	33 000	33 000	0	0	33 000
UNRWA	13 000	13 000	0	0	13 000
Wereldvoedselprogramma	36 000	36 000	0	0	36 000
<b>4.2 Opvang en bescherming in de regio en migratiesamenwerking</b>	<b>167 000</b>	<b>167 000</b>	<b>10 000</b>	<b>- 2 500</b>	<b>174 500</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
Opvang in de regio	5 000	5 000	0	0	5 000
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
Opvang in de regio	128 000	128 000	10 000	- 2 500	135 500
Migratie en ontwikkeling	34 000	34 000	0	0	34 000
<b>4.3 Veiligheid en Rechtstaatontwikkeling</b>	<b>206 569</b>	<b>202 279</b>	<b>0</b>	<b>- 20 500</b>	<b>181 779</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
Legitieme stabiliteit	16 950	7 000	0	2 600	9 600
Inclusieve vredes- en politieke processen	8 000	8 000	0	11 500	19 500
Vredesdividend: werkgelegenheid en basisvoorzieningen	6 000	6 000	0	0	6 000
Functionerende rechtsorde	29 038	17 309	0	- 918	16 391
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					

	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
	2021 (1)	2021 (2)	2021	2021	2021 (4)=(2+3)
Legitieme stabiliteit	10 305	9 000	0	1 400	10 400
Functionerende rechtsorde	129 950	129 970	0	- 35 082	94 888
Inclusieve vredes- en politieke processen	25 000	25 000	0	0	25 000
<i>Nog te verdelen</i>					
Nog te verdelen	- 18 674	0	0	0	0

### Toelichting

#### Verplichtingen

De stijging van het verplichtingenbudget bij Miljoenennota zijn gerelateerd aan de onder de uitgavenmutaties Miljoenennota toegelichte wijzigingen.

De overige mutaties bedragen per saldo een verlaging van het verplichtingenbudget met EUR 159 miljoen.

De verlaging komt voor het belangrijkste deel door het verschuiven van nieuwe meerjarige verplichtingen voor humanitaire hulp van 2021 naar begin 2022 en het neerwaarts bijstellen van het verplichtingen budget van de post Kaboel vanwege de crisis in Afghanistan. Daarnaast wordt een nieuwe fase voor projecten in de veiligheids- en rechtstaatontwikkeling sector in Oeganda uitgesteld vanwege lokale politieke ontwikkelingen en geweld rondom verkiezingen.

In het saldo zitten verhogingen van verplichtingenbudgetten verwerkt vanwege het aangaan van meerjarige verplichtingen voor programma's van IDLO (*International Development Law Organization*), het VN-ontwikkelingsprogramma UNDP en de ICMP (*International Commission on Missing Persons*) en een rechtsorde programma in Somalië. Ook zijn er verhogingen vanwege het IOM programma COMPASS (naar voren gehaald vanuit 2022), een multi-thematische partnerschapsprogramma van VNG-international (overgeheveld vanuit artikel 2) en enkele andere programma's. Tenslotte is het verplichtingenbudget humanitaire hulp non-ODA opgehoogd in verband met de noodhulp aan Albanië.

#### Uitgaven

##### Mutaties Miljoenennota

###### *Artikelonderdeel 4.1 Humanitaire hulp*

Het budget voor noodhulp is verhoogd. De middelen zijn bestemd voor het Centraal VN-fonds voor humanitaire hulp (CERF) en flexibel en wereldwijd inzetbaar daar waar de noden het hoogst zijn. Daarnaast is een deel bestemd voor het regionaal fonds voor humanitaire hulp in de Sahel (CBPF) van OCHA voor de regionale coördinatie en implementatie van humanitaire hulp en voor een extra bijdrage aan de *Dutch Relief Alliance* (DRA). Dit is een Nederlandse alliantie van veertien noodhulporganisaties. Deze extra bijdrage is geormerkt voor inzet ter bestrijding van de humanitaire crisis in Ethiopië.

*Artikelonderdeel 4.2 Opvang in de regio en migratiesamenwerking*

Het budget is verhoogd voor verlenen van *cash assistance* via UNHCR aan zwaar getroffen vluchtelingen en gastgemeenschappen in Libanon om in hun overlevingsbehoeftes te voorzien en hun weerbaarheid te vergroten.

**Overige mutaties Tweede suppletoire begroting 2021**

*Artikelonderdeel 4.1 Humanitaire Hulp*

Vanwege de crisis in Afghanistan worden de niet meer inzetbare gedelegeerde middelen van post Kaboel van artikelonderdeel 4.3 (Veiligheid en rechtstaatontwikkeling) overgeheveld naar artikel 4.1 (humanitaire hulp). Deze middelen worden ingezet ten behoeve van het *Afghanistan Humanitarian Fund* en het *Regional Refugee Preparedness and Response Plan* van UNHCR.

Daarnaast is het budget voor humanitaire hulp non-ODA verhoogd in verband met de inzet van blushelikopters voor de bestrijding van bosbranden in Albanië. Deze inzet is gebeurd op basis van een convenant tussen de ministerie van Defensie en Buitenlandse Zaken over militaire inzet ter ondersteuning van humanitaire actie.

*Artikelonderdeel 4.2 Opvang in de regio en migratiesamenwerking*

Een bedrag van EUR 2,5 miljoen is overgeheveld naar artikel 4.3 Veiligheid en rechtstaatontwikkeling als bijdrage aan een multi-thematisch programma van *VNG-international*.

*Artikelonderdeel 4.3 Veiligheid en rechtsorde*

De vanwege de crisis in Afghanistan worden de meer inzetbare gedelegeerde middelen van de ambassade Kaboel onder het instrument functionerende rechtsorde bijdragen overgeheveld naar artikel 4.1 Humanitaire hulp.

Afgezien van bovenstaande mutatie wordt er door de posten op het instrument functionerende rechtsorde bijdragen per saldo budget teruggegeven. De belangrijkste teruggaven betreffen post Juba vanwege vertragingen door COVID en de posten Kampala en Tunis die programma's opschorten vanwege politieke ontwikkelingen en/of geweld. Het budget van post Ouagadougou is verhoogd vanwege een internationaal recht programma (IDLO) en een UNDP-programma.

Onder het instrument Inclusieve vredes- en politieke processen is een multi-thematisch partnerschapsprogramma van VNG-internationaal geregistreerd. In verband daarmee zijn overhevelingen ontvangen vanuit het artikel voor opvang in de regio en migratiesamenwerking (artikel 4.2) vanwege een migratiecomponent en het artikel voor private sectorontwikkeling (artikel 1.3) vanwege een lokale belastingencomponent.

Tenslotte wordt budget overgeheveld voor het multi-thematische voedselzekerheidsprogramma *Land@scale* op artikel 2.1.

## Artikel 5: Multilaterale samenwerking en overige inzet

### Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)					
	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
	2021 (1)	2021 (2)	2021	2021	2021 (4)=(2+3)
<b>Verplichtingen</b>	<b>32 396</b>	<b>57 358</b>	<b>- 650</b>	<b>7 536</b>	<b>64 244</b>
<b>waarvan garantieverplichtingen</b>	<b>102 461</b>	<b>99 211</b>			<b>99 211</b>
<b>waarvan overige verplichtingen</b>	<b>- 70 065</b>	<b>- 41 853</b>			<b>- 34 967</b>
<b>Uitgaven:</b>					
Programma-uitgaven totaal	<b>322 151</b>	<b>291 104</b>	<b>17 078</b>	<b>- 42 591</b>	<b>265 591</b>
waarvan juridisch verplicht		<b>99%</b>			<b>100%</b>
<b>5.1 Multilaterale samenwerking</b>	<b>171 654</b>	<b>191 824</b>	<b>0</b>	<b>2 248</b>	<b>194 072</b>
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
UNIDO	1 950	1 950	0	- 419	1 531
UNDP	30 000	30 000	0	10 000	40 000
UNICEF	33 000	30 854	0	2 146	33 000
Speciale multilaterale activiteiten	11 077	11 077	0	0	11 077
Assistent deskundigenprogramma	9 000	8 188	0	- 1 061	7 127
Internationale Financiële Instellingen	18 324	35 490	0	300	35 790
Middelenaanvullingen multilaterale banken en fondsen	67 789	67 789	0	- 8 895	58 894
Kapitaalaanvullingen bij regionale ontwikkelingsbanken	6 476	6 476	0	177	6 653
<i>Nog te verdelen</i>					
Nog te verdelen	- 5 962	0	0	0	0
<b>5.2 Overig armoedebeleid</b>	<b>81 277</b>	<b>97 482</b>	<b>- 650</b>	<b>- 25 621</b>	<b>71 211</b>
<i>Subsidies (regelingen)</i>					
Kleine activiteiten posten en cultuur en ontwikkeling	7 870	7 880	- 650	- 611	6 619
Nationale SDG Implementatie	0	800	0	0	800
<i>Opdrachten</i>					
Nationale SDG Implementatie	0	50	0	0	50
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>					
UNESCO	4 400	4 400	0	- 504	3 896

	Stand ontwerp begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting
	2021 (1)	2021 (2)	Mutaties Miljoenennota 2021	Overige mutaties 2e suppletoire begroting 2021	2021 (4)=(2+3)
Diverse ondersteunende activiteiten	12 791	29 685	0	- 24 245	5 440
Kleine activiteiten posten en cultuur en ontwikkeling	2 445	2 435	0	- 86	2 349
Schuldverlichting	53 521	51 982	0	0	51 982
Voorlichting op het terrein van Ontwikkelingssamenwerking	250	250	0	- 175	75
<b>Nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of 5.4 toerekeningen</b>	<b>69 220</b>	<b>1 798</b>	<b>17 728</b>	<b>- 19 218</b>	<b>308</b>
<b>Ontvangsten</b>	<b>50 397</b>	<b>47 967</b>	<b>- 2 123</b>	<b>- 815</b>	<b>45 029</b>
<b>5.20 Ontvangsten en restituties met betrekking tot leningen</b>	29 221	26 791	- 2 123	- 815	23 853
<b>5.21 Ontvangsten OS</b>	21 176	21 176	0	0	21 176
<b>5.22 Koersverschillen OS</b>	pm	pm	pm	0	pm
<b>5.23 Diverse ontvangsten non-ODA</b>	0	0	0	0	0

## Toelichting

### Verplichtingen

Per saldo wordt het verplichtingenbudget van artikel 5 verhoogd met EUR 7,5 miljoen.

De belangrijke verhogingen zijn toe te schrijven aan middelenaanvullingen multilaterale banken en fondsen vanwege het overstappen naar een ander betaalschema en aan een verhoging voor speciale multilaterale activiteiten vanwege het doorschuiven van een verplichting van vorig jaar naar dit jaar voor de VN hervormingsagenda.

Verlagingen zijn er op de verplichtingenbudgetten voor Internationale Financiële Instellingen en schuldverlichting zodat deze beter overeenkomen met de daadwerkelijke verplichtingen.

### Uitgaven

#### Miljoenennota mutaties

*Artikel onderdeel 5.4 Nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen*

Vanwege de positieve economische ontwikkeling volgens de op Prinsjesdag gepubliceerde Macro Economische Verkenning (MEV) wordt het verdeelartikel voor 2021 naar boven bijgesteld.

## **Overige mutaties Tweede suppletoire begroting 2021**

### *Artikel 5.1 Multilaterale samenwerking*

Er zijn twee ontwikkelingen: Een overheveling binnen het artikel naar UNICEF/UNDP en een aanpassing van het budget voor de *Asian Development Bank* (AsDB). De overheveling betreft een toevoeging van middelen aan de instrumenten voor UNDP en UNICEF nog als uitvloeisel van de eerder in 2020 doorgevoerde BNI-mutaties. De overheveling gebeurt binnen het artikel vanuit de instrumenten voor het Assistent Deskundigen programma en Middelenaanvullingen multilaterale banken en fondsen. Voor de AsDB is een verhoging van de middelenaanvulling voorzien vanwege een aangepast betaalschema.

### *Artikelonderdeel 5.2 Overig armoedebeleid*

Het budget op artikelonderdeel artikel 5.2 Overig armoedebeleid wordt per saldo neerwaarts bijgesteld. Dit is vooral toe te schrijven aan een overheveling de Verdragsmiddelen voor Suriname naar het verdeelartikel 5.4. De Verdragsmiddelen komen in 2021 niet meer tot een uitgave. Deze middelen blijven, conform de uitvoering van het verdrag, de komende jaren wel beschikbaar. Verder worden er non-ODA middelen overgeheveld naar artikel 1.3 voor de financiering van enkele programma's voor internationaal ondernemen en worden middelen overgeheveld naar het instrument Noodhulp non-ODA op artikel 4.1 in verband met de bestrijding van bosbranden in Albanië.

### *Artikelonderdeel 5.4 Nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen*

Per saldo neemt de stand van het verdeelartikel 5.4 af. De belangrijkste oorzaak is een tegenvaller in de raming van de ODA-toerekening van eerstejaarsopvang van asielzoekers uit DAC-landen (EUR -38,2 miljoen). Hiertegenover staat een overheveling vanuit artikel 5.2 vanwege de Verdragsmiddelen voor Suriname. Deze middelen blijven, conform de uitvoering van het verdrag, de komende jaren wel beschikbaar. Ten slotte vloeit er een beperkt bedrag terug vanuit de begroting van Buitenlandse Zaken vanwege onderbesteding op ODA-programma's.